

PE-211
M.A. Sanskrit (2nd Semester)
Examination, June-2022
Paper-III

Name/Title of Paper- Darshan
Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80
[Minimum Pass Marks : 29

नोट : दोनों खण्डों से निर्देशानुसार उत्तर दीजिए। प्रश्नों के अंक उनके दाहिनी ओर अंकित हैं।

Note : Answer from both the Sections as directed. The figures in the right-hand margin indicate marks.

खण्ड / Section-A

1. अतिलघुत्तरीया: प्रश्नाः समाधेयाः

1x10=10

- क. यथाभूतस्यार्थोपदेष्टा कः।
- ख. वर्णसमूहः कः भवति।
- ग. गो सदृशः गवयः कीदृशं वाक्यम्।
- घ. षोडशकः गणः कस्मात् जायते।
- ङ. करणं कतिविधम्।
- च. प्रकृतिलयः कस्यात् भवति।
- छ. सिद्धयाः कतिधा।
- ज. स्थूशरीरं कतिविधम्।
- झ. सतत्वतोऽन्यथा प्रथा कः।
- ञ. निर्विकल्पक समाधिः कत्यङ्गानि।

2. सर्वेषु लघु उत्तरीयाः प्रश्नाः साधनीयाः

2x5=10

- क. वाक्यस्य लक्षणं देयम्।
- ख. बुद्धेः किं लक्षणम्।
- ग. भौतिक सृष्टिः वर्णनीयाः।
- घ. अपवाद स्वरूपं लेखनीयम्।
- ङ. विहनचतुष्टयः संक्षेपेण वर्णनीयः।

खण्ड / Section-B

प्रश्न 3 उपमान प्रमाणं सम्यग् विविच्यताम्।

12x5=60

अथवा

“वाक्यं त्वाकांक्षायोग्यता सन्निधिमतां पदानां समूहः” इतिव्याख्यायताम्।

प्रश्न 4 सांख्य दृष्ट्या सृष्टिः कयो वर्णनीयाः।

अथवा

व्याख्यायताम्—

युगपच्चतुष्टस्य तु वृत्तिः कमशश्च तस्य निर्दिष्टा।

दृष्टे तथाप्यदृष्टे त्रयस्य तत्पूर्विका वृत्तिः।।

प्रश्न 5 कमप्येकं व्याख्यायताम्—

1. अहः शब्दोऽध्ययनं दुःख विधातास्त्रयः सुदृष्ट्वाप्तिः।
दानं च सिद्धयोष्टौ सिद्धेः पूर्वोऽङ्कुशः त्रिविधः।।
2. वत्स विवृद्धिनिमित्तं क्षीरस्य यथा प्रवृत्तिरज्ञस्य।
पुरुष विमोक्षनिमित्तं तथा प्रवृत्तिः प्रधानस्य।।

प्रश्न 6 पुत्रादीनामात्मत्वं खण्डयत

अथवा

अनुभववाक्यार्थः वर्णनीयः।

प्रश्न 7. निर्विकल्पक समाधिः प्रतिपादनीया।

अथवा

चित्तवृत्तिर्द्वयम वर्णनीया।